

Sosiaalipäivystys, psykososiaalisen tuen suositus

29.5.2019
Liisa Holopainen

ÄKILLISIIN TRAUMAATTISIIN TILANTEISIIN LIITTYVÄN PSYKOSOSIAALISEN TUEN ORGANISOITUMISTA JA KEHITTÄMISTÄ SUUNNITTELEVA TYÖRYHMÄ

Toimikausi: 28.11.2018 – 30.4.2019

- Työryhmän tavoitteena laatia esitys, miten psykososiaalisen tuen kokonaisuus eli kiireellinen sosiaalityö ja akuutin kriisityön prosessi tulisi organisoida tulevissa sote-rakenteissa ja miten sitä tulisi kehittää jatkossa.

Työryhmä

Puheenjohtaja:

- neuvotteleva virkamies Merja Rapeli 28.2.2019 asti
- hallitussihteeri Liisa Holopainen, STM

- sosiaalineuvos Kari Haavisto, STM
- erityisasiantuntija Lasse Ilkka, STM
- kriisipsykologi Salli Saari
- ryhmänjohtaja Atte Varis, SPR:n psykologien valmiusryhmä
- johtava sosiaalityöntekijä Kaarina Katas, Turun sosiaalipäivystys
- aluehallintoylilääkäri Seppo Miilunpalo, LSS Avi
- osastonhoitaja Outi Kastinen, Siunsote
- osastonylilääkäri Henna Haravuori, HUS
- johtava sosiaalipäällikkö Kari Seppänen, PV

Asiantuntijasihteeri:

- koordinaattori Riikka Vikström, Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystys

Kirjoittajasihteeri:

- Jan Ihatsu, Helsingin yliopisto

Työryhmän pysyvät asiantuntijat;

- asiantuntija Tuomas Helminen
- neuvotteleva virkamies Antti Saastamoinen

Työryhmän tehtävät

- Tehdä suosituksia äkillisiin traumaattisiin tilanteisiin liittyvän psykososiaalisen tuen
 - organisoimisesta uusissa sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteissa
 - sote-rakenteiden muutosvaiheessa huomioitavista asioista
 - psykososiaalisen tuen varautumisen ja valmiuden kehittämisestä
 - osaamisen kehittämisestä
- Tehdä ehdotuksia mahdollisista lainsäädäntötarpeista
- Työryhmän tulee lisäksi arvioida suositusten ja ehdotusten suoria ja välillisiä taloudellisia vaikutuksia

Yleistä

- Psykososiaalinen tuki on osa kuntien vastuulla olevaa lakiin perustuvaa palvelujärjestelmää, jonka suunnittelu äkillisiä traumaattisia tilanteita varten on osa viranomaisten lakisääteistä valmiussuunnittelua ja varautumista.
- Traumatisoiva tapahtuma:
 - Äkillinen ja ennalta-arvaamattoman voimakkaasti vaikuttava tapahtuma, johon liittyy esimerkiksi kuolema, loukkaantuminen, koskemattomuuden menetys tai niiden uhka.

Traumaattinen psyykkinen kriisi:

- Liittyy hallinnan tunteen menetys ja kokemuksen ylivoimaisuus, jossa yksilön tavanomaiset selviytymis- ja sopeutumiskeinot eivät ole riittäviä.

Nykytila

- Traumaattisten tilanteiden psykososiaalista tukea ohjaavat lainsäädäntö, sosiaali- ja terveysministeriön ohjeistukset kansalliset ja kansainväliset hoitosuositukset sekä konsensuslausumat.
- Psykososiaalinen tuki kuntien vastuulla
- Äkillisten traumaattisten tilanteiden psykososiaalisen tuen palvelujärjestelmä on kirjava
- Sosiaalipäivystysten rooli kasvanut
- ERICA
- Suositukseen pohjautuen Suomessa on pyritty kehittämään äkillisiin traumaattisiin tilanteisiin psykososiaalisen tuen prosessia, jossa yhdistyy kiireellinen sosiaalityö ja akuutti kriisityö

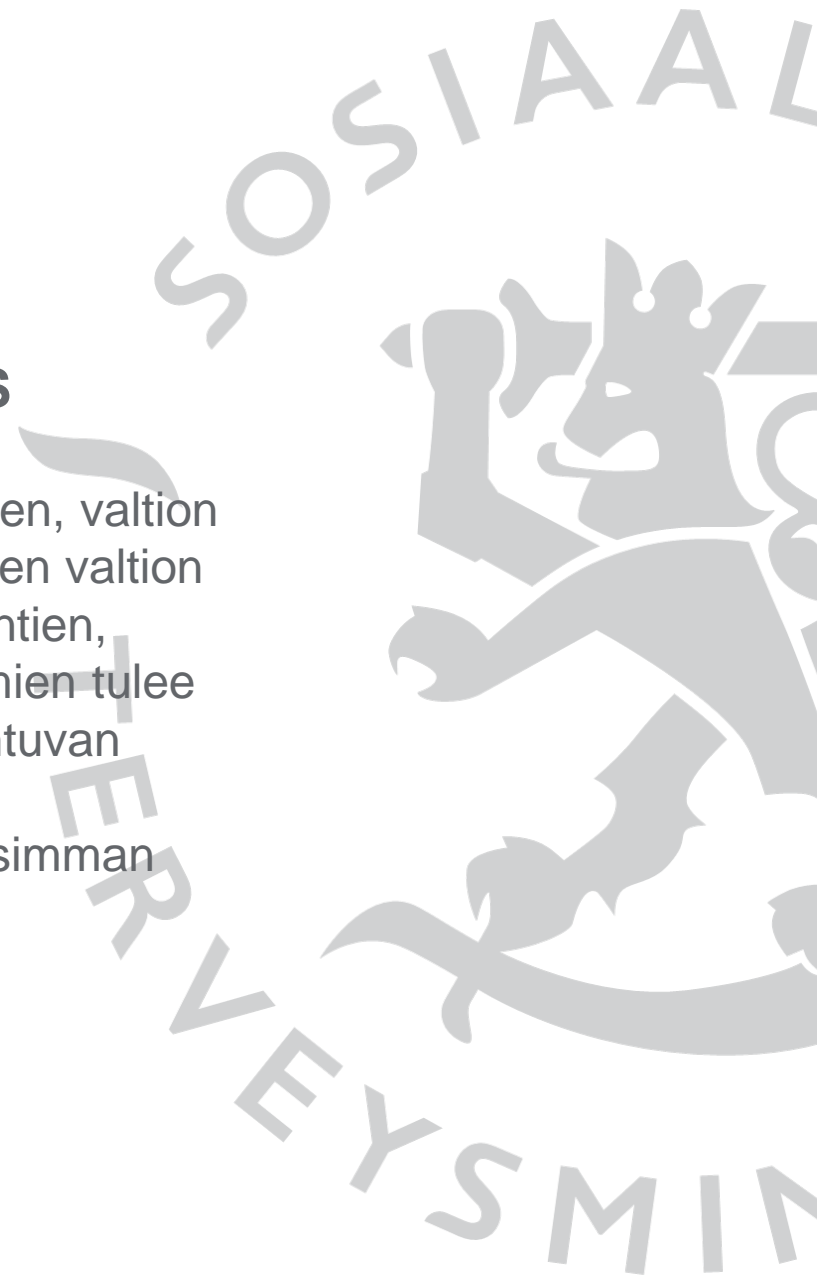

Psykososiaalinen tuki lainsäädännössä

VALMIUSLAKI, 12 § VARAUTUMISVELVOLLISUUS

- Valtioneuvoston, valtion hallintoviranomaisten, valtion itsenäisten julkisoikeudellisten laitosten, muiden valtion viranomaisten ja valtion liikelaitosten sekä kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa.
- Psykososiaalinen tuki on osa kunnan valmiussuunnitelmaa.

SOSIAALIHUOLTOLAKI, 25 § MIELENTERVEYSTYÖ

- Mielensterveystyöllä vahvistetaan yksilön ja yhteisön mielensterveyttä suojaavia tekijöitä sekä poistetaan ja vähennetään mielensterveyttä vaarantavia tekijöitä.
- Tässä laissa tarkoitettuun mielensterveystyöhön kuuluu:
 - 1) sosiaalipalveluihin sisältyvä mielensterveyttä suojaaviin ja sitä vaarantaviin tekijöihin liittyvä ohjaus ja neuvonta sekä tarpeenmukainen yksilön ja perheen **psykososiaalinen tuki**;
 - 2) yksilön ja yhteisön **psykososiaalisen tuen** yhteensovittaminen äkillisissä järkyttävissä tilanteissa;
 - 3) sosiaalihuollon mielensterveyspalvelut, joilla tarkoitetaan 14 §:n mukaisia yksilön mielensterveyttä tukevia sosiaalipalveluja.
- Sosiaalihuollossa tehtävä mielensterveystyö on suunniteltava ja toteutettava siten, että se muodostaa toimivan kokonaisuuden muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa.

SHL 29 a § Sosiaalipäivystyksen ja terveydenhuollon yhteistyö

- Sosiaalipäivystystä on järjestettävä terveydenhuoltolain 50 §:n 3 momentissa tarkoitetun laajan ympärivuorokautisen päivystysyksikön yhteydessä ja 4 momentissa tarkoitetun perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyksen yhteydessä. Sosiaalipäivystyksen järjestämisestä vastaavat yhteistyössä sairaanhoitopiirien kanssa ne kunnat, joiden alueella tässä momentissa tarkoitetut terveydenhuollon yksiköt sijaitsevat.
- **Sosiaalipäivystys osallistuu tarvittaessa psykososiaalisen tuen antamiseen kiireellisissä tilanteissa.**
- Jatkohoidon turvaamiseksi toteutetaan osana terveydenhuollon päivystystä ja sosiaalipäivystystä mielenterveys- ja päihdetyön päivystystä.
- ...

Terveydenhuoltolaki 27 §, Mielensterveystyö

- Kunnan on järjestettävä alueensa asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi tarpeellinen mielensterveystyö, jonka tarkoituksena on yksilön ja yhteisön mielensterveystyä suojaavien tekijöiden vahvistaminen sekä mielensterveystyä vaarantavien tekijöiden vähentäminen ja poistaminen.
- Tässä laissa tarkoitettuun mielensterveystyöhön kuuluu:
- 1) terveydenhuollon palveluihin sisältyvä mielensterveystyä suojaaviin ja sitä vaarantaviin tekijöihin liittyvä ohjaus ja neuvonta sekä tarpeenmukainen yksilön ja perheen **psykososiaalinen tuki**;
- 2) yksilön ja yhteisön **psykososiaalisen tuen** yhteensovittaminen äkillisissä järkyttävissä tilanteissa;
- 3) mielensterveystyypalvelut, joilla tarkoitetaan mielensterveystydenhäiriöiden tutkimusta, hoitoa ja lääkinällistä kuntoutusta.
- Terveydenhuollossa tehtävä mielensterveystyö on suunniteltava ja toteutettava siten, että se muodostaa toimivan kokonaisuuden kunnassa tehtävän sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa...

Terveydenhuoltolaki 40 §, Ensihoitopalvelun sisältö

- Ensihoitopalveluun sisältyvät: [\(29.12.2016/1516\)](#)
 - 1) äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen potilaan hoidon tarpeen arviointi ja kiireellinen hoito ensisijaisesti terveydenhuollon hoitolaitoksen ulkopuolella, eivät kuitenkaan meripelastuslaissa [\(1145/2001\)](#) tarkoitetut tehtävät, tarvittaessa potilaan kuljettaminen lääketieteellisesti arvioiden tarkoituksenmukaisimpaan hoitoyksikköön ja äkillisesti sairastuneen tai vammautuneen potilaan jatkohoitoon liittyvät siirrot, silloin kun potilas tarvitsee siirron aikana vaativaa ja jatkuvaa hoitoa tai seurantaa; [\(29.12.2016/1516\)](#)
 - 2) ensihoitovalmiuden ylläpitäminen;
 - 3) tarvittaessa potilaan, hänen läheisensä ja muiden tapahtumaan osallisten ohjaaminen **psykososiaalisen tuen piiriin**;
- ...

Terveydenhuoltolaki 50 § Kiireellinen hoito

- Kiireellinen sairaanhoito, mukaan lukien kiireellinen suun terveydenhuolto, mielenterveyshoito, päihdehoito ja **psykososiaalinen tuki** on annettava sitä tarvitsevalle potilaalle hänen asuinpaikastaan riippumatta. Kiireellisellä hoidolla tarkoitetaan äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairauden vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen edellyttämää välitöntä arviota ja hoitoa, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai vamman vaikeutumista.
- Kiireellisen hoidon antamista varten kunnan tai tarvittaessa kuntayhtymän on järjestettävä vastaanotto toiminta siten, että potilas saa arkipäivisin ilmoitettuna aikana välittömästi terveydenhuollon ammattihenkilön arvion ja hoidon kiireellisissä tapauksissa lähellä asuinpaikkaansa, ellei potilasturvallisuuden ja palveluiden laadun turvaaminen edellytä arvion ja hoidon keskittämistä päivystysyksikköön. Kunnan tai tarvittaessa kuntayhtymän on järjestettävä terveydenhuollon ilta-ajan ja viikonlopun päiväaikainen perusterveydenhuollon kiireellinen vastaanotto toiminta silloin, kun palvelujen saavutettavuus sitä edellyttää.
- ...

Terveydenhuoltolaki 50 a § Terveydenhuollon ja sosiaalipäivystyksen yhteistyö

- Kiireellisen hoidon edellyttämän arvion yhteydessä terveydenhuollon ammattihenkilön on arvioitava sosiaalihuoltolain 35 §:ssä säädetyn mukaisesti, onko potilaalla ilmeinen sosiaalihuollon tarve. Jos tarve on ilmeinen, hänen on ohjattava potilas hakemaan sosiaalipalveluja tai, jos tämä antaa siihen suostumuksensa, otettava yhteyttä kunnallisesta sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen, jotta sosiaalihuollon ammattihenkilö arvioi palvelutarpeen siten kuin sosiaalihuoltolain 36 §:ssä säädetään.
- Jos suostumusta ei voida saada ja potilas on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan tai lapsen etu sitä välttämättä vaatii, terveydenhuollon ammattihenkilön on tehtävä ilmoitus sosiaalihuollosta vastaavalle viranomaiselle lastensuojelun tai muun sosiaalihuollon tarpeesta salassapitosäännösten estämättä viipymättä. Myös muu henkilö voi tehdä ilmoituksen salassapitosäännösten estämättä.
- Kiireellisessä tilanteessa terveydenhuollon ammattihenkilön on otettava yhteyttä sosiaalipäivystykseen. Edellä 50 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa laajoissa ympärivuorokautisissa päivystysyksiköissä ja 4 momentissa tarkoitetuissa perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyksissä sosiaalipäivystystä on toteutettava terveydenhuollon päivystyksen yhteydessä.
- Sosiaalipäivystyksessä potilaalle on tarvittaessa annettava sosiaalihuoltolain 29 §:ssä tarkoitettu kiireellinen ja välttämätön apu ja sosiaalipäivystyksen on tarvittaessa osallistuttava **psykososiaalisen tuen** antamiseen kiireellisissä tilanteissa.
- Jatkohoidon turvaamiseksi osana terveydenhuollon päivystystä ja sosiaalipäivystystä on järjestettävä mielenterveys- ja päihdetyön päivystys

Sosiaalipäivystys

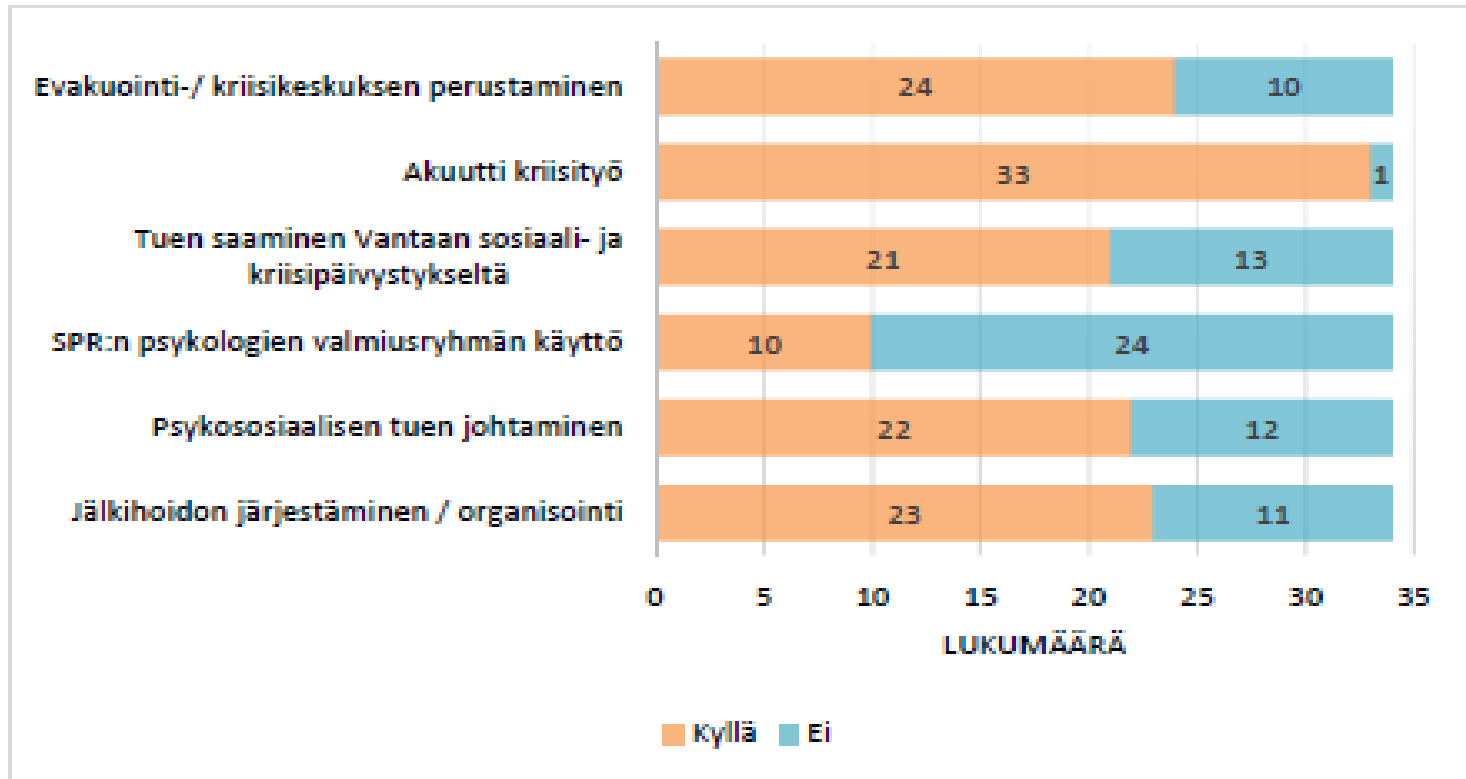

Sosiaalipäivystykset Suomessa

- STM toteutti yhteistyössä Valviran, aluehallintovirastojen sekä viiden erä-alueen sosiaalipäivystyksen kanssa vuonna 2018 kartoituksen sosiaalipäivystyksen tämänhetkisestä valtakunnallisesta tilasta (STM 2019:37).
 - kartoitus koski myös päivystysten valmiuden ja varautumisen tasoa
- Suomessa oli vuonna 2018 yhteensä 41 sosiaalipäivystystä, joista 34 vastasi kyselyyn
- 25 sosiaalipäivystystä ilmoitti, että kriisityö kuuluu kaikkien työntekijöiden työnkuvaan.
- Tulosten perusteella:
 - Sosiaalipäivystys järjestetty kattavasti koko Manner-Suomessa, mutta järjestämistapa vaihtelee merkittävästi
 - Puuttuu yhtenäiset kirjaamiskäytännöt -> toiminnan järjestämisen ja laadun vertailu vaikeaa
 - Sosiaalipäivystysten toiminta kehittynyt lainsäädännön viitoittamaan suuntaan

Sosiaalipäivystysten valmius välittömään toimintaan häiriötilanteessa, kuten suuronnettomuustilanteessa ja sen jälkihoidossa (STM 2019:37).

Työryhmän suosituksista yleistä

- Psykososiaalinen tuki tulisi työryhmän suositusten perusteella siirtää pois yksittäisistä kriisi-istunnoista kohti pitkäaikaista prosessinomaista tukea ja traumaattisen stressihäiriön (PTSD) tunnistamista.
- Suosituksissa korostetaan psykososiaalisen tuen toimijoiden organisoimista valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti.
- Toiminta tulee dokumentoida yhdenmukaisin standardein.
- Ideaalisti alan ammattilaisten tulisi toteuttaa psykososiaalisen tuen seuranta alusta loppuun (ns. active monitoring). Tarvittaessa kolmannen sektorin toimijat mukana.
- Työryhmän suositukset perustuvat kansainvälisiin suosituksiin sekä tutkimusnäyttöön proaktiivisen ja riittävän pitkään jatkuvan psykososiaalisen tuen toimivuudesta.

1) Työryhmä suosittelee kirjattavaksi lakiin, että sosiaali- ja kriisipäivystystä tulee toteuttaa yhdessä.

- Vuonna 2018 Suomessa oli 6 sosiaali- ja kriisipäivystystä ja tänä vuonna ainakin 4 sosiaalipäivystystä on vaihtamassa myös nimensä
- Viranomaisyhteistyö on lisääntynyt ja uuden hätäkeskustietojärjestelmän (ERICA) kautta tehtävät ohjautuvat myös kriisityön osalta paremmin sosiaalipäivystykseen
- Yhteisellä toteuttamisella tarkoitetaan esimerkiksi Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystyksen mallia palveluiden järjestämiseksi

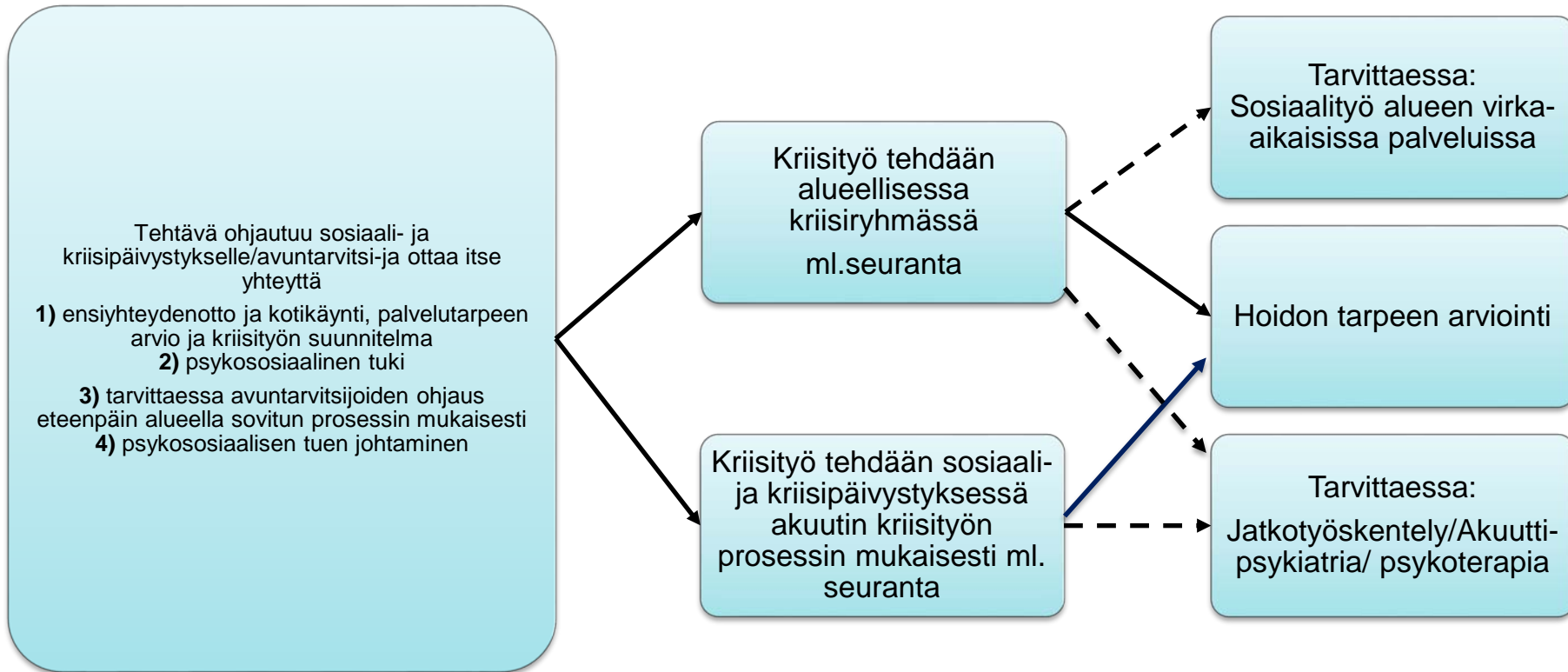

2) Työryhmän suosituksena on, että alueellinen sosiaali- ja kriisipäivystys vastaa ensivaiheen äkillisten traumaattisten tilanteiden psykososiaalisesta tuesta ja sen toteutumisesta.

- Sosiaali- ja kriisipäivystysten rooli korostuu alkuvaiheessa:
 - hälytysten vastaanottaminen
 - tilanteen alkuarvio
 - ensivaiheen avun järjestäminen ja
 - ohjaaminen oikean palveluntuottajan piiriin.
- Viranomaisyhteistyö
- Psykososiaalisen tuen toteuttamiseksi sosiaali- ja kriisipäivystys koordinoi paikallisten kriisiryhmien toimintaa

Psykososiaalisen tuen prosessi

3) Työryhmä suosittelee, että psykososiaalinen tuki toteutetaan proaktiivisesti, prosessimaisesti ja vaiheittaisesti.

- Psykososiaalisen tuen prosessi sisältää:

- Alkuvaiheen arvioinnin
- Akuutin kriisityön
- Psyykkisen käsittelyn
- Tarvittavan sosiaalityön
- Aktiivisen seurannan

-Tavoitteena arkeen paluun edistäminen, traumatisoitumisen ennaltaehkäisy ja resilienssin vahvistaminen

-Mahdollisuus kotikäynteihin tärkeää

4) Työryhmä suosittelee, että paikalliset nimetyt kriisiryhmät koostuvat sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöstä. Kriisiryhmät tulee integroida alueelliseen psykososiaalisen tuen prosessiin

- Kriisiryhmien työntekijöiden tulee olla sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä, jotka ovat virassa tai toimessa olevia kunnan työntekijöitä, kuten terveydenhoitajia, psykiatrisia sairaanhoitajia, psykologeja, lääkäreitä jne.
- Organisoinnin etuna taloudellisuus, eikä erillistä varallaoloa tarvitse järjestää
- Kriisiryhmän toimialueen tulisi olla riittävän laaja, niin tapausten kautta hankittu kokemus säilyy ja karttuu

5)Työryhmä suosittelee, että toteutettu psykososiaalinen tuki dokumentoidaan aina sosiaali- ja terveydenhuollon kirjaamiskäytäntöjen mukaisesti.

- Perustuu sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain 4 §:ään ja potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 12 §:ään.
- Tärkeää avuntarvitsijan ja työntekijän oikeusturvan kannalta
- Psykososiaalisen tuen toimijan vaihtuminen ei katkaise kuvaa tuen prosessista
- Dokumentoinnin tueksi tulisi kehittää esim. sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojärjestelmiä psykososiaalisen tuen osalta.

6) Työryhmä ehdottaa, että suuronnettomuustilanteessa ja suuronnettomuustilanteen kaltaisissa häiriötilanteissa alueen sosiaali- ja kriisipäivystys johtaa ja koordinoi ensivaiheen psykososiaalisen tuen toimintaa.

- Suuronnettomuudella tarkoitetaan onnettomuutta, jota kuolleiden tai loukkaantuneiden taikka ympäristöön tai omaisuuteen kohdistuneiden vahinkojen määrän taikka onnettomuuden laadun perusteella on pidettävä erityisen vakavana (turvallisuustutkintalaki 2 § (525/2011)).
- Psykososiaalisen tuen päivittäisen prosessin oltava mahdollisimman selkeä, sillä sen pohjalle rakentuu myös toiminta suuronnettomuustilanteissa.
- Sosiaali- ja kriisipäivystysten rooli on lainmuutosten myötä kasvanut.

7) Työryhmä suosittelee, että varoja tulee osoittaa esimerkiksi arviomäärärahojen muodossa suuronnettomuuksista aiheutuvien kustannuksien korvaamiseksi kunnille myös psykososiaalisen tuen osalta.

- Kuntien taloustilanne vaikuttaa avun tarvitsijoiden yhdenvertaiseen asemaan
- Avun tarvitsijat eivät saa välttämättä riittävää psykososiaalista tukea ilman ulkopuolista taloudellista tukea kunnalle
- Kokemusten perusteella lisärahoitusta kaivataan yhdestä kahteen vuoteen suuronnettomuustapahtumasta

8) Työryhmä suosittelee, että psykososiaalisen tuen valtakunnallisen toimijan Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystyksen asiantuntijaresurssia käytetään sosiaali- ja kriisipäivystysten kouluttamisessa suuronnettomuustilanteisiin.

- Tavoitteena vaiheittaisen ja proaktiivisen työskentelyn jalkauttaminen valtakunnallisesti sosiaali- ja kriisipäivystykseen

9) Työryhmän ehdotuksena on psykososiaalisen tuen määritelmän kirjaaminen lakiin siten, että psykososiaalista tukea toteutetaan ja johdetaan valtakunnallisesti yhdenmukaisella tavalla.

- **SHL, 25 a § Psykososiaalinen tuki**
- Sosiaalihuollon psykososiaalisella tuella tarkoitetaan sosiaalityönä ja sosiaaliohjauksena annettavaa tukea, jolla vahvistetaan asiakkaan toimintakykyä, toimijuutta ja elämäntaitoja sekä autetaan häntä ylläpitämään sosiaalisia suhteita. Traumaattisissa tilanteissa annettavaan psykososiaaliseen tukeen kuuluu myös akuutti kriisityö.
- Psykososiaalisen tuen johtamisesta ja yhteensovittamisesta äkillisessä traumaattisessa tilanteessa osana sosiaalipäivystystyötä säädetään 29 a §:ssä. Psykososiaalista tukea voidaan antaa yhteistyössä terveydenhuollon kanssa ja siitä säädetään myös terveydenhuoltolaissa.

- **SHL, 29 a § Sosiaalipäivystyksen ja terveydenhuollon yhteistyö**
- Sosiaalipäivystystä on järjestettävä terveydenhuoltolain 50 §:n 3 momentissa tarkoitetun laajan ympärivuorokautisen päivystyksikön yhteydessä ja 4 momentissa tarkoitetun perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyksen yhteydessä. Sosiaalipäivystyksen järjestämisestä vastaavat yhteistyössä sairaanhoitopiirien kanssa ne kunnat, joiden alueella tässä momentissa tarkoitetut terveydenhuollon yksiköt sijaitsevat.
- **(korvaa nykyisen 2 momentin)** Sosiaali- ja kriisipäivystystä tulee toteuttaa yhdessä. Sosiaalipäivystys vastaa ensivaiheen psykososiaalisen tuen ja kriisityön johtamisesta ja yhteensovittamisesta äkillisissä traumaattisissa tilanteissa.

- **Terveydenhuoltolaki, 27 a § Psykososiaalinen tuki**
- Terveydenhuollon psykososiaalisella tuella tarkoitetaan terveydenhuollon antamaa tukea, joka edesauttaa potilasta toteuttamaan hänelle määrättyä terveydenhoitoa, selviytymään tavanomaisen elämän toiminnoista sekä ylläpitämään sosiaalisia suhteita. Tuen tavoitteena on ehkäistä ja lieventää traumaattisen tapahtuman psyykkisiä ja sosiaalisia seurauksia. Psykososiaalista tukea annetaan myös traumaattiselle tapahtumalle altistuneen omaiselle.
- Terveydenhuollon psykososiaaliseen tukeen kuuluu äkillisen tapahtuman jälkeen annettava psyykinen ensiapu ja tarvittava seuranta sekä psyykkisen kuormituksen tai kriisien yhteydessä annettava psykososiaalinen tuki, neuvonta tai ohjaus. Kiireellisenä hoitona annettavasta psykososiaalisesta tuesta säädetään 50 §:ssä.
- Psykososiaalista tukea annetaan yhteistyössä sosiaalihuollon kanssa ja tuesta säädetään myös sosiaalihuoltolaissa. Sosiaalihuoltolain 29 a §:n mukaisesti sosiaalipäivystys vastaa ensivaiheen psykososiaalisen tuen ja kriisityön johtamisesta ja yhteensovittamisesta äkillisissä, traumaattisissa tilanteissa.

10) Työryhmä suosittelee, että sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitelmiin sisällytetään sosiaali- ja kriisipäivystyksen keskeinen rooli psykososiaalisen tuen ensivasteen operatiivisena toimijana sekä kriisiviestintäsuunnitelma psykososiaalisen tuen osalta.

- Viranomaisyhteistyöstä tulee sopia ja valmiussuunnitelmiin kirjata sosiaali- ja kriisipäivystysten keskeinen rooli
- Sosiaali- ja kriisipäivystysten oltava osa suuronnettomuustilanteissa toteuttavaa kriisiviestintää

11) Työryhmä suosittelee THL:n tuottavan psykososiaalisen tuen tutkimusta ja tutkimuspalveluita, asiantuntijoiden ja palveluntuottajien tietokannan, väestölle suunnatun verkkosivuston ja että THL ylläpitäisi näitä resursseja.

- Tutkimus- ja kehittämistoiminnassa tulisi luoda verkostoja kansallisten osaamiskeskusten kanssa ja tarjota alan toimijoille tutkimustietoa
- Toiminnan rahoitus tulee huomioida STM:n ja THL:n vuotuisissa budjettineuvotteluissa

12) Työryhmä suosittelee psykososiaalisen tuen ja kriisityön koulutuksen systemaattista kehittämistä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden peruskoulutuksen ja erikoistumiskoulutuksen osalta.

- OKM:n, STM ja työnantajien tulee huomioida psykososiaalisen tuen parissa työskentelevän henkilöstön koulutustarve suunnitellessaan perus- ja erikoistumiskoulutusta sekä ammatillista jatko- ja täydennyskoulutusta.

Yhteenveto

Oikein järjestettynä äkillisten traumaattisten tilanteiden psykososiaalinen tuki:

- Parantaa yhteiskunnan kriisinkestävyyttä
- Auttaa kansalaisia toipumaan traumaattisista tilanteista
- Kehittää resilienssiä tulevia tilanteita varten

Työryhmän suositusten yhteenveto

1) Työryhmä suosittelee kirjattavaksi lakiin, että sosiaali- ja kriisipäivystystä tulee toteuttaa yhdessä.

2) Työryhmän suosituksena on, että alueellinen sosiaali- ja kriisipäivystys vastaa ensivaiheen äkillisten traumaattisten tilanteiden psykososiaalisesta tuesta ja sen toteutumisesta.

3) Työryhmä suosittelee, että psykososiaalinen tuki toteutetaan proaktiivisesti, prosessimaisesti ja vaiheittaisesti.

4) Työryhmä suosittelee, että paikalliset nimetyt kriisiryhmät koostuvat sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöstä. Kriisiryhmät tulee integroida alueelliseen psykososiaalisen tuen prosessiin.

5) Työryhmä suosittelee, että toteutettu psykososiaalinen tuki dokumentoidaan aina sosiaali- ja terveydenhuollon kirjaamiskäytäntöjen mukaisesti.

6) Työryhmä ehdottaa, että suuronnettomuustilanteessa ja suuronnettomuustilanteen kaltaisissa häiriötilanteissa alueen sosiaali- ja kriisipäivystys johtaa ja koordinoi ensivaiheen psykososiaalisen tuen toimintaa.

7) Työryhmä suosittelee, että varoja tulee osoittaa esimerkiksi arviomäärärahojen muodossa suuronnettomuuksista aiheutuvien kustannuksien korvaamiseksi kunnille myös psykososiaalisen tuen osalta.

8) Työryhmä suosittelee, että psykososiaalisen tuen valtakunnallisen toimijan Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystyksen asiantuntijaresurssia käytetään sosiaali- ja kriisipäivystysten kouluttamisessa suuronnettomuustilanteisiin.

9) Työryhmän ehdotuksena on psykososiaalisen tuen määritelmän kirjaaminen lakiin siten, että psykososiaalista tukea toteutetaan ja johdetaan valtakunnallisesti yhdenmukaisella tavalla.

10) Työryhmä suosittelee, että sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitelmiin sisällytetään sosiaali- ja kriisipäivystyksen keskeinen rooli psykososiaalisen tuen ensivasteen operatiivisena toimijana sekä kriisiviestintäsuunnitelma psykososiaalisen tuen osalta.

11) Työryhmä suosittelee THL:n tuottavan psykososiaalisen tuen tutkimusta ja tutkimuspalveluita, asiantuntijoiden ja palveluntuottajien tietokannan, väestölle suunnatun verkkosivuston ja että THL ylläpitäisi näitä resursseja.

12) Työryhmä suosittelee psykososiaalisen tuen ja kriisityön koulutuksen systemaattista kehittämistä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden peruskoulutuksen ja erikoistumiskoulutuksen osalta.

Kiitos